

Protesten

Laten we in gesprek blijven, zeggen bestuurders van Shell of de universiteit. En daarna gebeurt er niets, zien Guus Dix, Klaas Landsman en Roderik van de Wal.

Zie voor meer opinieartikelen trouw.nl/opinie

Demonstranten bij de klimaatmars in Amsterdam, november vorig jaar. FOTO ANP

Geloof niet blindelings in de 'dialogoog'

Guus Dix is universitair docent wetenschaps- en technieksociologie (Twente)

Klaas Landsman is hoogleraar mathematische fysica (Nijmegen)

Roderik van de Wal is hoogleraar zeespiegelstijging en impact op de kust (Utrecht)

In het Nederlandse polderlandchap lijkt er geen grotere zonde dan de dialoog niet aan te gaan. Want het is toch altijd goed om met elkaar in gesprek te blijven? In veel gevallen is dat ook zo. Maar de breed geaccepteerde waarde van de dialoog maakt het óók een sterk retorisch middel dat bestuurders graag gebruiken om kritische stemmen te smoren.

Vertraagtaal

Ook academische bestuurders zijn daar meesters in. Ze doen niets liever dan het bevorderen van het gesprek – of het nu om inclusieve werksfeer, Heineken-prijzen of samenwerking met Israël gaat. Op al die gesprekken volgt meestal weinig tot niets. Ze lijken vooral bedoeld om bestaande belangen te laten prevaleren en alles zo veel mogelijk bij het oude te laten. 'Dialogoog' als vertraagtaal.

Neem de nog altijd voortdurende protesten van studenten en staf tegen de banden met de fossiele industrie. Al anderhalf jaar worden er naar aanleiding van die protesten dialogen gevoerd. Op de Vrije Universiteit na – die geen nieuwe fossiele samen-

werkingen meer aangaat – zijn dat gesprekken zonder duidelijk mandaat en met weinig concrete gevolgen.

Een groep bezorgde wetenschappers van *Scientists for Future* – waar wij onderdeel van zijn – heeft het daarom hogerop gezocht. Wij schreven de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) een open brief over fossiele inmenging in onderzoeksfinitieering. NWO gaat namelijk over de verdeling van onderzoeksgeld en ondersteunt het huidige overheidsbeleid om ook met kapitaalkrachtige grootvervuilers samen te werken.

'Dialogoogsessie' met Shell

Wij hoopten om te beginnen op een verkennend gesprek. Het verbaasde ons dat de lijntjes met de Nederlandse Big Industry kennelijk zo kort zijn dat in plaats daarvan een 'dialogoogsessie' werd opgetuigd, met onder meer de president-directeur van Shell, de directeur strategie van Tata Steel (beiden in de top-10 van de meest vervuilende bedrijven van Nederland), en een topambtenaar van het ministerie van EZK. Organisaties als Urgenda en Milieudefensie wa-

ren niet uitgenodigd. Ook bleek het onderwerp van de sessie veranderd. Ons ging het om het door de wetenschap verbreken van de banden met bedrijven die zich alleen op papier aan het Parijsakkoord houden en tegen wie dan ook zowel binnen als buiten Nederland allerlei rechtszaken lopen.

Volgens NWO zouden we daarentegen nagaan 'onder welke voorwaarden samenwerking wel mogelijk is'. Maar wat voor zin heeft een dialoog als het uitgangspunt al vaststaat dat universiteiten hoe dan ook met zulke bedrijven mogen of zelfs moeten samenwerken?

Deze bestuurlijke omgang met het protest tegen fossiele banden laat zien hoe kritiek in de academische polderdialoog gesmoord wordt. NWO wil graag in gesprek zolang zij zelf de gesprekskaders bepaalt en afdwingt dat ook de vervuilende industrie aan tafel zit.

Macht, geld en aanzien

Dat is koren op de molen van dominante marktpartijen. Want een bedrijf als Shell vraagt weliswaar om hen 'te omarmen' maar komt na een dialoog echt niet met een koerswij-

ziging met bezorgde wetenschappers; die denkt primair vanuit macht, geld en de *social licence to operate*. Dergelijke bedrijven willen kennis die hun verdienmodel en andere belangen dient, zoals studenten die voor hen komen werken en maatschappelijke legitimiteit om door te gaan op het destructieve fossiele pad. Logisch dat Shell het afgelopen jaar juist méér 'groene' samenwerkingsverbanden aangaat.

Binnenkort komt NWO met een verklaring over samenwerking met maatschappelijke partners in het academische onderzoek. Wij verwachten geen verrassingen, hoogstens voer voor een nieuwe ronde dialogen en samenwerkingen met Shell, Tata en andere prachtige partners die Nederland rijk is.

